

Redactionele illustraties

10 vragen, 10 antwoorden

Antwoord op de tien meest gestelde vragen
over het gebruik van 'redactionele illustraties'



Jos Diender

Iedere tekstschrijver, journalist en eindredacteur heeft er wel eens mee te maken; een verhaal dat veel statistische informatie bevat, waarin een ingewikkeld productieproces wordt uitgelegd, waarin een route of locatie wordt beschreven, of dat zich gewoonweg niet laat fotograferen. Deze artikelen schreeuwen om een **redactionele illustratie** in de vorm van een illustratief aangeklede staaf-, lijn- of taartdiagram, een verklarende infographic, een duidelijk route- of locatiedia kaartje of een tekening.

Al vele jaren ben ik als ‘redactioneel illustrator’* actief voor diverse kranten en vakbladen. In dit eBoekje geef ik antwoord op de tien meest gestelde vragen over het (laten) vervaardigen van redactionele illustraties.

* Een ‘redactioneel illustrator’ wordt ook wel ‘infographic-redacteur’ genoemd.

1. Wat is eigenlijk een redactionele illustratie?

De term 'redactionele illustratie' is een verzamelnaam voor illustraties die gebruikt worden ter ondersteuning van redactionele kopij. Ze worden o.a. gebruikt in kranten, vakbladen, populair-wetenschappelijke tijdschriften en op websites.

Een redactionele illustratie maakt ontwikkelingen en ingewikkelde processen in één oogopslag duidelijk. Het vertelt een verhaal, waarbij woord en beeld onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

2. Welke verschillende soorten redactionele illustraties zijn er?

Er bestaan vier veel voorkomende soorten redactionele illustraties (voor voorbeelden klik op 'tonen'):

1. de staaf-, lijn- of taartdiagram (tonen),
2. de verklarende infographic (tonen),
3. het route- en locatiekaartje (tonen),
4. de tekening of (foto)montage (tonen).

Ze hebben allemaal een journalistiek-inhoudelijke invalshoek. De eerste drie bestaan uit een combinatie van tekst en beeld en kunnen ook als 'stand-alone-graphic' gepresenteerd worden. De laatste vorm is vooral een artistieke aanvulling op een artikel.

3. Wanneer kies je nu welke redactionele illustratie?

1. Een staaf-, lijn- of taartdiagram kies je als je artikel veel statistisch cijfermateriaal bevat.
2. Een verklarende infographic kan zeer verhelderend werken als in je tekst een ingewikkeld en/of chronologisch proces wordt uitgelegd. Denk daarbij aan een 'how-does-it-work-graphic', een 'how-did-it-happen-graphic', een stroomdiagram of een tijdlijn.
3. Wordt in een verhaal een route of een geografische locatie beschreven (bv. in een reisverhaal) dan mag een kaartje natuurlijk niet ontbreken.
4. Als het onderwerp van je verhaal zich moeilijk laat fotograferen, kies dan voor een illustratie, cartoon, collage of fotomontage over het betreffende onderwerp.

4. Aan welke eisen moet een goede redactionele illustratie voldoen?

Een redactionele illustratie is pas geslaagd, als je in één oogopslag kunt zien wat het onderwerp is en wat de graphic of de illustratie over het onderwerp duidelijk wil maken.

Verder moet de redactionele illustratie er natuurlijk grafisch mooi uitzien en onmiddellijk de aandacht van de lezer trekken. Een goede redactionele illustratie prikkelt de nieuwsgierigheid en verleidt tot het lezen van het bijbehorende artikel.

5. Zijn redactionele illustraties ook geschikt voor het internet?

Jazeker. Hoewel redactionele illustraties tot nu toe vooral in de gedrukte media worden toegepast, zie je op websites steeds vaker interactieve graphics opduiken. Met een interactieve graphic kun je informatie stapsgewijs in een chronologische volgorde presenteren, terwijl je die volgorde op papier in één beeld moet proberen over te brengen.

6. Wat vinden lezers van redactionele illustraties?

Uit onderzoek blijkt dat beeld in de media door de lezer enorm wordt gewaardeerd. Lezers zijn nu eenmaal zeer visueel ingesteld en het is algemeen bekend dat beeld vaak beter blijft hangen dan tekst. Alternatieve (lees 'beeldende') manieren om een verhaal te presenteren helpen de lezer om de feiten die zij gepresenteerd krijgen beter te onthouden.

7. Welke vaardigheden mag je van een redactioneel illustrator verwachten?

Informatie visueel goed weergeven is een vak apart. Op iedere computer zit wel een programma waarmee je een grafiek of tekening kunt maken. Maar dat wil nog niet zeggen dat je dan ook meteen een bekwaam redactioneel illustrator bent. Bij het maken van bijvoorbeeld een taartgrafiek komt meer kijken dan het intypen van een aantal getallen en het plaatsen van een aardig plaatje.

Een redactioneel illustrator beschikt naast illustratieve, grafische en typografische vaardigheden, ook over de nodige journalistieke kwaliteiten (informatie verzamelen, teksten schrijven etc.)

8. Is het laten maken van een redactionele illustratie duur?

Nee, een redactionele illustratie hoeft niet duurder te zijn dan het laten maken van een mooie foto. De uiteindelijke prijs is afhankelijk van het formaat van de graphic of illustratie, de mate van detaillering (bv. als het om kaartmateriaal gaat), het aangeleverde basismateriaal (moet er nog veel research worden gedaan?) en de tijdsdruk (deadline).

Iedere maand geef ik een stand-alone-graphic weg. Een infographic die je kosteloos mag gebruiken voor je (vak)blad, tijdschrift, nieuwsbrief of website. Klik [hier](#) voor de gratis graphic van deze maand.

9. Wat zijn de valkuilen bij het laten maken van een redactionele illustratie?

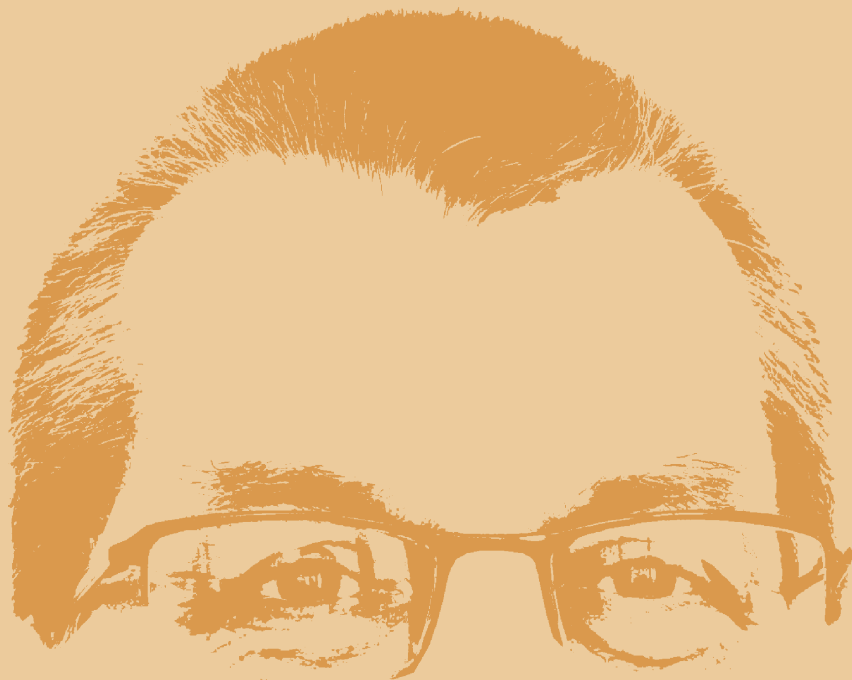
Het vervaardigen van een goede redactionele illustratie kost tijd. Zorg dus dat je de illustrator in een zo vroeg mogelijk stadium bij het artikel betreft. Geef de illustrator de informatie, de tijd en de ruimte (op de pagina) die hij/zij nodig heeft om tot een goed eindresultaat te komen.

10. Hoe verloopt de samenwerking met een redactioneel illustrator?

Heb je eenmaal besloten dat je artikel een redactionele illustratie nodig heeft, neem dan zo snel mogelijk contact op met een redactioneel illustrator.

Verdeel de taken goed. Wie doet de research? wie schrijft de teksten voor de graphic? etc. Overleg welke informatie in het artikel komt en welke informatie in de redactionele illustratie verwerkt gaat worden. Bespreek de eventuele huisstijlelementen (lettertype, kleur etc.) waaraan de redactionele illustratie moet voldoen en spreek het formaat en de deadline af.

Net als in de schrijvende journalistiek geldt bij het vervaardigen van een redactionele illustratie de gouden regel; 'check-and-double-check'.



www.studiodiender.nl
studiodiender@xs4all.nl